DOGFENNAU SY'N MYND GYDA'R MESUR
Caiff Nodiadau Esboniadol a Memorandwm Esboniadol eu hargraffu ar wahân.

Mesur Arfaethedig Ynghylch Codi Ffioedd am Wasanaethau Gofal Cymdeithasol (Cymru)

[FEL Y'I CYFLWYNWYD]

CYNNWYS

1. Codi ffioedd am wasanaethau gofal: y rheol gyffredinol
2. Uchafswm y ffioedd
3. Personau a gwasanaethau na chaniateir gosodd ffioedd ynglŷn â hwy
4. Profi modd
5. Darparu gwybodaeth am ffioedd
6. Adolygu penderfyniadau ar godi ffioedd
7. Gwasanaethau gofal y mae'r Mesur hwn yn gymwys iddynt
8. Diwygio Deddf Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a Dyfarniadau Nawdd Cymdeithasol 1983
9. Diwygio Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol Awdurdodau Lleol 1970
10. Gorchmynion a rheoliadau
11. Cychwyn a dehongli
12. Enw byr

Mesur Arfaethedig Ynghylch Codi Ffioedd am Wasanaethau Gofal Cymdeithasol (Cymru)

[FEL Y'I CYFLWYNWYD]

MESUR gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru i wneud darpariaeth ar gyfer ac mewn cysylltiad â gosod ffioedd ac adennill ffioedd am ddarparu gwasanaethau gofal cymdeithasol dibreswyl.

1 Codi ffioedd am wasanaethau gofal: y rheol gyffredinol

(1) Y rheol gyffredinol yw y caiff awdurdod lleol yng Nghymru sy'n darparu gwasanaeth y mae'r Mesur hwn yn gymwys iddo osod ffi resymol am y gwasanaeth (ond nid oes raid iddo wneud hynny).

(2) Ffi resymol yw'r swm hwnnw y mae'r awdurdod o dan sylw yn penderfynu ei fod yn rhesymol.

(3) Ond mae'r rheol gyffredinol yn ddarostyngedig i'r canlynol—

(a) adran 2 (uchafswm y ffioedd);

(b) adran 3 (personau a gwasanaethau na chaniateir gosod ffioedd ynglŷn â hwy);

(c) adran 4 (profi modd); a

(d) unrhyw reoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru o dan adran 16 o Ddeddf Gofal Cymunedol (Rhyddhau Gohiriedig etc) 2003 (p. 5) (darparu gwasanaethau yng Nghymru yn ddi-dâl).

(4) Mae gan awdurdod lleol y pŵer i adennill ffi a osodir o dan yr adran hon.

(5) Heb ragfarnu is-adran (4) yn gyffredinol, caniateir adennill ffi a osodir o dan yr adran hon yn ddiannod fel dyled sifil.

2 Uchafswm y ffioedd

(1) Wrth benderfynu ffi resymol at ddibenion adran 1(2) am wasanaeth y mae'r Mesur hwn yn gymwys iddo, rhaid i awdurdod lleol gydymffurfio â rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru o dan is-adran (2).

(2) Caiff Gweinidogion Cymru wneud darpariaeth mewn rheoliadau ar gyfer neu mewn cysylltiad â rheoli penderfyniadau a chyfyngu arnynt y caiff awdurdod lleol eu gwneud o dan adran 1(2).

(3) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud yn y rheoliadau yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i hynny) darpariaeth—

(a) sy'n pennu swm y mae'n rhaid ei ystyried fel mwyafswm rhesymol y ffi am wasanaeth, neu gyfuniad o wasanaethau, y mae'r Mesur hwn yn gymwys iddo neu iddynt;

(b) sy'n nodi fformiwla ar gyfer penderfynu'r swm y mae'n rhaid ei ystyried fel mwyafswm rhesymol y ffi am wasanaeth, neu gyfuniad o wasanaethau, y mae'r Mesur hwn yn gymwys iddo neu iddynt;

(c) sy'n ei gwneud yn ofynnol, mewn achos o wasanaeth penodedig, neu gyfuniad o wasanaethau, i awdurdod lleol bennu ffi drwy gyfeirio at gyfnod penodedig o amser;

(d) o ran ffi a bennir o dan (c), sy'n pennu'r swm y mae'n rhaid ei ystyried fel mwyafswm rhesymol y ffi;

(e) o ran ffi a bennir o dan (c), sy'n nodi fformiwla ar gyfer penderfynu'r swm y mae'n rhaid ei ystyried fel mwyafswm rhesymol y ffi.

3 Personau a gwasanaethau na chaniateir gosod ffioedd ynglŷn â hwy

(1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau bennu categorïau o berson, gwasanaeth neu gyfuniadau o wasanaethau (neu gategorïau o berson o ran gwasanaeth neu gyfuniadau o wasanaethau penodol) y mae'n rhaid peidio â gosod ffi ynglŷn ag ef neu hwy o dan adran 1.

(2) Mae'r pŵer o dan is-adran (1) yn cynnwys pŵer (ond heb fod yn gyfyngedig i hynny)—

(a) i bennu categorïau o berson drwy gyfeirio at hawl y person hwnnw neu berson arall i gael neu dderbyn taliadau penodedig, cyfleusterau, gwasanaethau neu fuddiannau mewn da;

(b) i bennu categorïau o berson drwy gyfeirio at ei oedran neu at ei anghenion;

(c) i bennu categorïau o wasanaeth neu gyfuniadau o wasanaethau drwy gyfeirio at y cyfnod o amser pan ddarperir ef neu hwy.

4 Profi modd

(1) Mae is-adrannau (1) i (7) yn gymwys—

(a) os yw person—

(i) yn cael cynnig gwasanaeth y mae’r Mesur hwn yn gymwys iddo gan awdurdod lleol; neu

(ii) yn defnyddio'r ddarpariaeth gan awdurdod lleol o wasanaeth y mae'r Mesur hwn yn gymwys iddo;

(b) os yw'r person yn gofyn i'r awdurdod gyflawni asesiad o'i fodd at ddibenion penderfynu a yw'n rhesymol ymarferol iddo dalu'r swm y byddai'n ofynnol iddo ei dalu (oni bai am yr adran hon) am y gwasanaeth; ac

(c) os yw'r person yn rhoi i'r awdurdod unrhyw wybodaeth neu ddogfennau sydd yn ei feddiant, neu o dan ei reolaeth, y mae'r awdurdod yn rhesymol yn ei gwneud yn ofynnol er mwyn asesu modd y person o dan is-adran (2)(a).

(2) Os yw'r adran hon yn gymwys, rhaid i'r awdurdod lleol o dan sylw—

(a) asesu modd y person; a

(b) penderfynu yng ngoleuni'r asesiad hwnnw y swm (os oes un) y mae'n rhesymol ymarferol i'r person ei dalu am y gwasanaeth o dan sylw.

(3) Rhaid i awdurdod lleol arfer ei swyddogaeth o dan is-adran (2)(a) yn unol â rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

(4) Caiff rheoliadau o dan is-adran (3) (ymysg pethau eraill) gymhwyso unrhyw drefn statudol arall ar brofi modd fel y mae'n cael effaith o bryd i'w gilydd yn ddarostyngedig i unrhyw addasiadau a bennir yn y rheoliadau.

(5) Rhaid i awdurdod lleol arfer ei swyddogaeth o dan is-adran (2)(b) yn unol â rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

(6) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud gan reoliadau o dan is-adran (5) yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i hynny) darpariaeth—

(a) sy'n pennu neu’n penderfynu'r mwyafswm sy'n rhesymol ymarferol i bersonau a chanddynt fodd penodedig, neu sydd a chanddynt fodd sy'n dod o fewn ystod benodedig, i dalu am wasanaeth penodol, neu am gyfuniad o wasanaethau;

(b) sy'n dynodi'r achosion lle nad yw'n rhesymol ymarferol i bersonau a chanddynt fodd penodedig, neu sydd a chanddynt fodd sy'n dod o fewn ystod benodedig, i dalu am wasanaeth penodol, neu am gyfuniad o wasanaethau.

(7) Wrth osod ffioedd o dan adran 1(1), rhaid i awdurdod lleol roi effaith i unrhyw benderfyniad a wneir o dan is-adran (2)(b).

(8) Cyn penderfynu gosod ffi o dan adran 1(1), rhaid i awdurdod lleol wahodd person y mae’n darparu gwasanaeth iddo, neu’n bwriadu darparu gwasanaeth iddo, a hwnnw’n wasanaeth y mae’r Mesur hwn yn gymwys iddo, i wneud cais o dan is-adran (1)(b) (oni chafodd cais o’r fath ei wneud eisoes).

5 Darparu gwybodaeth am ffioedd

(1) Rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau i ddwyn gwybodaeth am y materion y cyfeirir atynt yn is-adran (2) i sylw personau—

(a) sy'n derbyn gwasanaeth y mae'r Mesur hwn yn gymwys iddo; neu

(b) a all dderbyn gwasanaeth o'r fath.

(2) Dyma'r materion—

(a) y gwasanaethau y gosodir ffioedd ynglŷn a hwy a'r gwasanaethau na osodir ffioedd ynglŷn â hwy;

(b) y ffioedd safonol a osodir ar gyfer gwahanol fathau o wasanaeth (hynny yw, y ffioedd a fyddai'n cael eu gosod pe na bai profi modd yn gymwys o dan adran 4); ac

(c) gweithrediad adran 4.

(3) Rhaid i'r trefniadau—

(a) darparu ar gyfer rhoi gwybodaeth mewn ystod o fformatau hygyrch (gan gynnwys yn ysgrifenedig) ynghylch y materion y cyfeirir atynt yn is-adran (2) mewn ymateb i gais a wnaed gan berson y cyfeirir ato yn yr is-adran honno; a

(b) cael eu llunio fel bod unrhyw wybodaeth yn cael ei rhoi'n ddi-dâl.

(4) Os yw awdurdod lleol yn penderfynu gosod ffi o dan adran 1, rhaid iddo roi i'r person y gosodir y ffi arno ddatganiad ysgrifenedig, ac mewn unrhyw fformat hygyrch arall y mae'r person yn rhesymol yn gofyn amdano, sy'n gwneud yr hyn a ganlyn—

(a) disgrifio'r gwasanaeth, neu'r cyfuniad o wasanaethau, y mae'r ffi'n ymwneud ag ef neu hwy;

(b) disgrifio'r ffi safonol am y gwasanaeth, neu'r cyfuniad o wasanaethau, o dan sylw (hynny yw, y ffioedd a fyddai'n cael eu gosod pe na bai profi modd o dan adran 4);

(c) esbonio sut y cyfrifwyd y ffi (gan gynnwys manylion o unrhyw asesiad o fodd person o dan adran 4 a sut yr oedd hyn yn effeithio ar y cyfrifo);

(d) disgrifio hawliau'r person i herio'r ffi neu gwyno am y ffi neu eglurder mynegiant y datganiad;

(e) cynnwys unrhyw fater arall y mae rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i'w cynnwys yn y datganiad.

(5) Rhaid darparu datganiad o dan yr adran hon—

(a) yn ddi-dâl; a

(b) o fewn un diwrnod ar hugain o'r dyddiad y gosodwyd y ffi y mae'r datganiad yn ymwneud â hi.

6 Adolygu penderfyniadau ar godi ffioedd

(1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau wneud darpariaeth ar gyfer adolygu penderfyniadau a gymerwyd gan awdurdodau lleol o dan Mesur hwn ac mewn cysylltiad â hwy.

(2) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud drwy reoliadau o dan is-adran (1) yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i hynny) darpariaeth—

(a) sy'n rhoi hawl i unigolyn y rhoddwyd datganiad iddo o dan adran 5(5) i ofyn am adolygiad ac sy'n rhoi rhwymedigaeth ar yr awdurdod lleol a roddodd y datganiad i gynnal adolygiad a gweithredu ei ganfyddiadau;

(b) sy'n ymwneud â'r penderfyniadau y mae gan yr unigolyn yr hawl i ofyn am adolygiad ynglŷn â hwy;

(c) sy'n ymwneud â'r camau y mae'n rhaid eu cymryd er mwyn i berson allu arfer yr hawl i ofyn am adolygiad ac erbyn pryd y mae'r camau hynny i'w cymryd;

(d) sy'n ymwneud â'r weithdrefn sydd i'w dilyn a'r camau sydd i'w cymryd mewn cysylltiad â'r adolygiad, ac yn dilyn yr adolygiad;

(e) sy'n ymwneud â'r math o swyddog neu grwpiau o swyddogion o'r awdurdod lleol sydd i benderfynu ar yr adolygiad;

(f) sydd yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol ddarparu gwybodaeth benodedig a chymorth penodedig i berson sydd wedi arfer yr hawl i ofyn am adolygiad.

7 Gwasanaethau gofal y mae'r Mesur hwn yn gymwys iddynt

(1) Mae'r Mesur hwn yn gymwys i wasanaeth a ddarperir o dan y deddfiadau a grybwyllir yn is-adran (2) oni ddarperir y gwasanaeth ar ffurf gofal preswyl.

(2) Dyma'r deddfiadau—

(a) adran 29 o Ddeddf Cymorth Gwladol 1948 (p. 29) (trefniadau lles ar gyfer personau dall, byddar, mud ac efrydd etc);

(b) adran 45(1) o Ddeddf Gwasanaethau Iechyd ac Iechyd y Cyhoedd 1968 (p. 46) (lles hen bobl);

(c) Atodlen 15 i Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 (p. 42) (gofal am famau a phlant ifanc, atal salwch a gofal ac ôl-ofal a chymorth yn y cartref a chyfleusterau golchi dillad);

(d) paragraff 1 o Ran II o Atodlen 9 i Ddeddf Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a Dyfarniadau Nawdd Cymdeithasol 1983 (p. 41) (prydau ac adloniant ar gyfer hen bobl) ac eithrio darparu gwasanaethau y gall fod taliad yn ofynnol amdanynt o dan adran 22 neu 26 o Ddeddf Cymorth Gwladol 1948;

(e) adran 2 o Ddeddf Gofalwyr a Phlant Anabl 2000 (p. 16) (gwasanaethau ar gyfer gofalwyr).

8 Diwygio Deddf Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a Dyfarniadau Nawdd Cymdeithasol 1983

(1) Diwygier adran 17 o Ddeddf Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a Dyfarniadau Nawdd Cymdeithasol 1983 (p. 41) fel a ganlyn.

(2) Yn is-adran (1) ar ôl "authority" mewnosoder "in England".

(3) Yn is-adran (2)(c) hepgorer "or Schedule 15 to the National Health Service (Wales) Act 2006".

(4) Ar ôl is-adran (2) mewnosoder—

"(2A) Subject to subsection (3) below, an authority in Wales providing a service to which this section applies in the form of residential care may recover such charge (if any) for it as they consider reasonable.".

9 Diwygio Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol Awdurdodau Lleol 1970

(1) Diwygier Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol Awdurdodau Lleol 1970 (p. 42) fel a ganlyn.

(2) Ar ddiwedd y tabl yn Atodlen 1 i'r Ddeddf mewnosoder—

"

Social Care Charges (Wales) Measure 2010 Sections 1, 2, 4, 5 and 6	Charges for local authority welfare services

".

10 Gorchmynion a rheoliadau

(1) Mae unrhyw bŵer gan Weinidogion Cymru i wneud gorchymyn neu reoliadau o dan y Mesur hwn yn arferadwy drwy offeryn statudol.

(2) Caiff unrhyw orchymyn neu reoliadau o dan y Mesur hwn—

(a) gwneud darpariaeth wahanol at achosion a dibenion gwahanol; a

(b) gwneud y cyfryw ddarpariaeth gysylltiedig, darpariaeth atodol, darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth ddarfodol, darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed ag y mae Gweinidogion Cymru yn barnu ei bod yn addas.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn wneud y cyfryw ddarpariaeth ag y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn angenrheidiol neu’n hwylus at ddibenion cyffredinol, neu at unrhyw ddibenion penodol, y Mesur hwn, neu o ganlyniad i unrhyw ddarpariaeth a wneir gan y Mesur hwn neu er mwyn rhoi effaith lawn iddi.

(4) Caiff gorchymyn o dan is-adran (3) ddiwygio, diddymu neu ddirymu unrhyw ddarpariaeth—

(a) mewn unrhyw Ddeddf Seneddol neu Ddeddf neu Fesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru (gan gynnwys y Mesur hwn); a

(b) mewn is-ddeddfwriaeth (o fewn ystyr Deddf Dehongli 1978 (p. 30)).

(5) Mae unrhyw offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau a wneir o dan y Mesur hwn yn ddarostyngedig i'w ddirymu yn unol â phenderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

(6) Mae offeryn statudol sy'n cynnwys gorchymyn sy'n cynnwys darpariaeth (unigol neu ynghyd â darpariaeth arall) a grybwyllir yn is-adran (4)(b) yn ddarostyngedig i'w ddirymu yn unol â phenderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Ond nid yw hyn yn gymwys os yw'r gorchymyn hefyd yn cynnwys darpariaeth a grybwyllir yn is-adran (4)(a).

(7) Rhaid peidio â gwneud offeryn statudol sy'n cynnwys darpariaeth (unigol neu ynghyd â darpariaethau eraill) a grybwyllir yn is-adran (4)(a) oni chafodd drafft o'r offeryn ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac oni chafodd ei gymeradwyo ganddo drwy benderfyniad.

11 Cychwyn a dehongli

(1) Yn y Mesur hwn ystyr “awdurdod lleol” yw Cyngor Sir neu Gyngor Bwrdeistref Sirol.

(2) Mae'r darpariaethau'r adran hon ac adrannau 10 a 12 yn dod i rym ar ddiwedd cyfnod o ddau fis sy'n dechrau ar y diwrnod y cymeradwyir y Mesur hwn gan Ei Mawrhydi yn y Cyfrin Gyngor.

(3) Daw gweddill darpariaethau'r Mesur hwn i rym yn unol â darpariaeth a wneir gan Weinidogion Cymru drwy orchymyn. Caniateir penodi diwrnodau gwahanol ar gyfer dibenion gwahanol.

12 Enw byr

Enw'r Mesur hwn yw Mesur Codi Ffioedd am Wasanaethau Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2010.